

En Dag paa en fynsk Præstegaard -
hos Pastor Harder
og Frue i Nr. Søby
2. juni 1938 i "Tidens Kvinder"



**Pastor Viktor Harder og frue og datter tager
imod gæster sammen med hunden Tippo Tip**

Omtrent lige i Midten af det smilende Fyn ligger der en lille blaanende Sø — et lille blankt Spejl, hvori den blaa Himmel, de knejsende Træer og den gamle Herregaards massive, nu desværre gulligt kalkede Mure spejler sig.

Og det er denne lille Sø, der for Aarhundreder siden har givet Stedets Bebyggelse Navnet Søby. Selv har den saadan set ingen Navn, den kaldes nu slet og ret Søby Sø — Søen har givet Byen Navn og Byen Søen! Og efter Søen er saa igen det gamle Slot, Søbysøgaard, der nu er Statens Ungdomsfængsel, opkaldt.

Den ligger ret spredt — Søbys Bebyggelse, og den lille hvide Sognekirke knejser ensomt paa en Banke ikke midt i, men lidt uden for Landsbyen.

En malerisk Kirkevej snor sig under høje, tætte Træer op til Kirken, men bøjer man lige forinden snært af til venstre, staar man umiddelbart efter inde paa Nr. Søby Præstegaards vide Gaardsplads, der paa de tre Sider er begrænset af straatækte Avlsbygninger, paa den fjerde af det skinnende hvide Bindingsværks Stuehus, hvor Pastor Viktor Harder og Frue, en Datter af Hofboghandler Prior, har deres Hjem og Virke.

»Velkommen til Nr. Søby Præstegaard!«

Pastor Harder og Frue staar allerede paa Trappen op til Indgangsdøren med den blanke Dørhammer, medens Tippo Tip henrykt gøende stormer omkring den store Gaardsplads Centrum, en Gruppe gamle Træer med vidt favnende Grene.

En hjertevindende Gæstfrihed slaar En i Møde fra Præstegaarden og dens Beboere — man føler sig straks hjemme i de bjælkeloftede, store og hyggelige gamle Stuer med de smukke Møbler, Søren Lunds friske Malerier paa Væggene og det straalende Blomsterflor — lige fra Havens duftende Liljekonvaller til blomstrende Tobaksplanter og Kaktus.

»Den er jo gammel, Præstegaarden her,« fortæller Pastor Harder, medens vi kikker ind i Spisestuen — den er en hel Sal med skinnende Messing- og Kobbertøj paa Væggene og udskaarne Stole og Skabe, som Husherren for øvrigt selv har været Mester for — og saa gaar vi videre ind i det henrivende lille Kabinet, »den stammer fra 1723 det vil sige, i Grunden er den meget ældre endnu, men i 1723 brændte hele Præstegaarden. Det var for Resten en sørgelig Hændelse. Degnens Datter, der den Gang netop tjente hos de daværende Præstefolk, indebrændte nemlig ved den Lejlighed. Men Præstegaarden blev da snart bygget op igen, og i 1916, kort efter, at vi var kommet hertil — ja jeg har nu været

her i 23 Aar — i 1916 blev den grundigt restaureret . . . Det samme var ogsaa Tilfældet med Kirken. Nr. Søby Kirke er jo opført engang i det 12. Aarhundrede, men den Gang var den væsentligt mindre . . . ved den sidste Restaurering i 1915—16 fandt vi for øvrigt en Del gamle Munkesten, hvoraf jeg saa murede Kaminen her i Kabinettet op . . . Jo, det har jeg da rigtignok selv gjort . . .«



Pastor Harder

og frue

i deres

hyggelige

stue.



Og saa staar vi paa Verandaen foran Havestuen med Haven liggende udbredt foran os — det er en rigtig gammel Præstegaardshave med store Plæner og et Væld af Blomster og

Frugttræer, der netop stod i deres skønneste Blomstringspragt

»Ja, det er et smukt Syn, ikke sandt?

Men — Frosten har været haard ved Frugttræerne . . .«

og Pastor Harder gaar bekymret hen til et snehvidt Æbletræ og viser os Frostens Hærværk — de brune Pletter.



I Cirklen: Bekymret viser Pastor Harder en af Husets Gæster, Frøken Fulling, Frugttræerne: »Se, hvor Frostens har været haard ved dem!«

Præstegaarden gaar helt ned til den lille blaa Sø, paa hvis modsatte Bred Søbysøgaard ligger — man kunde i Timevis sidde paa den runde Bænk dernede ved Søen, nyde Solen, det smukke Landskab og den velsignede Fred og dulmende Ro, der ligger over dette lille Stykke Land derinde midt i Fyn, hvortil ingen af Livets støjende Hverdagslyde naar.

Men saa bliver Pastor Harder efter at have vist os sin Kirke — som for øvrigt takket være hans Initiativ og levende Interesse i Dag staar som en af vore smukkeste udstyrede Landsbykirker, lys og venlig — kaldt ind i Embeds Medfør, og da vi nogen Tid efter vover os ind i Studereværelset med de gamle Chr. d. 8.s Møbler, finder vi Pastor Harder med den uundværlige Pibe — den er bare ikke lang, men kort og moderne! — i Stolen ved Skrivebordet under det kaktusfyldte Vindue. Og ved Siden af en morsom indisk Afgud staar en mægtig Kop — den staar der altid, om Morgenen fyldt med Kaffe, om

Eftermiddagen med Te — betror Fru Pastor Harder os.

» . . . Og her tilbringer min Mand da vist ogsaa tre Fjerdedele af sit Liv!«

Men ikke desto mindre rykker Pastor Harder selskabeligt beredvillig hen til det store Midterbord. Tippe Tip — opkaldt efter en berømt Negerhøvding — lægger sig som altid ved hans Fødder. Fru Pastor Harder griber til Hækletøjet, og saa faar vi os en hyggelig Samtale — om Præstegaarden, om den gamle Kirke — Præstens Hjertebarn — og om Sognet.

»Hvor stort er Sognet i Grunden. Pastor Harder?«

»Ja se, det kan jeg knapt nok svare paa — efter Mandtalslisten skulde vi være 705 Indbyggere, men i Følge Statistiken 765 . . . men selv om Statistiken paastaar nej, saa — ja, mon den saa ikke alligevel har regnet de 62 Drengene paa Søbysøgaard — Statens Ungdomsfængsel — der jo ikke har hjemme her i Sognet, med!?«

»Og hvordan er Forholdene her? Det er jo en frugtbar og rig Egn?«

»Men Sognet er ikke rigt — nej! Vi mærker ogsaa i højeste Grad Krisen og Sociallovens Virkninger! Jeg kan fortælle Dem et lille Eksempel paa en Gaardmand: Han ejer ca. 40 Tønder Land, skylder ikke Alverden — men kan dog i personlig Indkomstskat til Kommunen ikke komme højere op end 1 Kr. og 10 Øre i Kvartalet — mon det ikke bedre end mange Ord forklarer, hvordan Forholdene er . . .«

»Og hvordan staar det til med Religionen herude?«

»Som alle andre Steder spores der desværre en tiltagende Ligegyldighed over for Kirken . . . Oxfordbevægelsen? Den kender jeg ikke ret meget til — vi mærker den ikke . . .«

»Tror De, den har nogen Fremtid for sig?«

»Nej — det er en Bevægelse, som saa mange andre — den vækker et vist Røre en Tid . . . Om den kan gavne? Ja, ubetinget — men man mærker den bare ikke. Jeg tror ikke, man kan sige andet, end at Oxfordbevægelsen er af Betydning nogen Steder — det med Bekendelserne? Ja, jeg ved ikke — det hele er vist Psykose.«



Til venstre: Oppe paa en lille Banke ligger den Søby Kirke med Præstegaarden ved sin Fod.

Pastor Harder blader i Bogstaben paa Bordet foran sig. Jeg faar kikket paa Titelbladet af den øverste — det er Kaj Munks »Sejren«.

»Hvad mener De om Kaj Munk. Pastor Harder?«

»Kaj Munk! Ham beundrer jeg — ikke alene for hans Genialitet, men ogsaa for hele hans Personlighed, hans Mod . . . Hans Skuespil er pragtfulde! Jeg har læst dem op for min Menighed her — de var betaget af dem!«

Og saa glider Samtalen over paa Nutidens Ungdom.

-Ungdommen nutildags? Den er ikke Spor anderledes end da jeg var ung — den er akkurat lige saa uforskammet selvbevidst og rapmundet kaad, som vi var den Gang. Men een Ting maa man lade Nutidens Ungdom, den arbejder mere end vi gjorde! Den Gang vi var unge, ja — vi havde jo nok vore Studier, men vi vidste, at naar vi var færdige, havde Embedseksamen, saa var der en Plads til os et eller andet Sted — nu. Konkurrencen er frygtelig haard, det gælder om at hænge i, slide sig frem . . .<

Og saa bliver der pludseligt stille i Stuen, hvor en svag Dæmring har sænket sig. Udenfor er Himlen een luende Purpurglød — og saa toner det skært og klingert gennem den blikstille Aftenluft ... en dyb Malmklang afløser den skære:

-Hør — det er den store Klokke . . . Nu ringer vi Solen ned!«

Og saa blev det Aften i den gamle Præstegaard ved den dunkle Søby Sø.



**Nørre Søby Præstegård omkring 1939.
Længerne var dengang med stråtag.
De 2 nærmeste længer blev revet ned,
samt lidt af den bagerste til venstre.
Den tilbageværende længe rummer i dag
konfirmandstuen, der fik en flot modernisering**